

Djurägarbesök hos hundar inskrivna på vårdavdelning och dess påverkan på beteendemässiga tecken på stress

Meja Fredriksson & Linnea Kristensson

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2026

Djurägarbesök hos hundar inskrivna på vårdavdelning och dess påverkan på beteendemässiga tecken på stress

The effects of owner visits on behavioural signs of stress in dogs admitted to a care unit

Meja Fredriksson & Linnea Kristensson

Handledare:	Elinor Sjöholm, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper
Examinator:	Claes Anderson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Nyckelord:	Anknytning, aptit, arbetsbelastning, arbetsuppgifter, beteende, djursjukskötare, djurvårdare, stressreducerande åtgärder

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för kliniska vetenskaper

Djuromvårdnad

Sammanfattning

Att hundar i klinikmiljö upplever stress stöds av ett flertal studier och är ett vanligt förekommande problem. Hundars stress kan uttryckas genom olika beteendemässiga tecken såsom vokalisering, sänkt kroppshållning och morrande. Stressen kan försvåra vårdpersonalens arbetsuppgifter och i vissa fall även leda till en säkerhetsrisk för personalen. I den vetenskapliga litteraturen framgår det att djurägarens närvaro kan ha en stressreducerande effekt på hundar i kliniska miljöer, tack vare deras starka anknytning. Men studier kring djurägarbesök hos inneliggande hundar på vårdavdelning och dess potentiella effekter på hundens beteendemässiga tecken på stress har inte studerats vidare. Baserat på den genomgångna litteraturen tycks det saknas studier som belyser hur personal inom djursjukvården upplever djurägarbesök och hur detta möjligen kan påverka deras arbetsuppgifter. Syftet med denna studie var därför att undersöka vilka tecken på stress som hundar inskrivna på en vårdavdelning kan uppvisa, samt att undersöka om djurägarbesök till inneliggande hundar påverkar deras beteendemässiga tecken på stress och hur dessa besök upplevs ur djursjukskötare och djurvårdarens perspektiv.

Detta gjordes genom att utföra en intervjustudie med tre deltagande respondenter där två av respondenterna arbetade på vårdavdelning på samma djursjukhus i Sverige. Studiens tredje respondent arbetade deltid på samma djursjukhus som övriga två respondenter samt arbetade deltid på annat djursjukhus i Sverige.

Samtliga respondenter i studien upplevde att hundarna kunde uppvisa beteendemässiga tecken på stress såsom vokalisering och avsaknad av aptit under sin inneliggande tid på vårdavdelning. Samtliga respondenter upplevde att hundarna blev lugnare och gladare i djurägarens närvaro vid besök. Vidare sågs även att inneliggande hundar som tidigare matvägrat valde att äta i djurägarens närvaro samt utförde sina behov i högre utsträckning. Respondenternas upplevelser av hundarnas beteendemässiga tecken på stress varierade efter djurägarbesöken. Hundarnas tillstånd uppfattades antingen som en ökad beteendemässig stress eller som en återgång till det tillstånd hundarna befann sig i innan besöket.

Ett djurägarbesök kunde utifrån personalens perspektiv i viss mån fungera tidssparande ifall djurägaren fick i hunden mat och rastade hunden, eftersom detta underlättade och minskade personalens arbetsbörda. Samtidigt kunde djurägarbesök vara tidskrävande i de fall arbetsuppgifter behövde skjutas upp och omstrukturering av arbetsdagen var nödvändigt.

Djurägarbesökens påverkan på stress hos inskrivna hundar är enligt studiens resultat varierande och beror på individ, personalens kompetens och hur besöket genomförs. Denna studie utfördes i en mindre omfattning för att ha möjlighet att gå på djupet med tre respondenter i förhoppning att bidra till det utforskade ämnet, däremot krävs ytterligare forskning kring djurägarbesökets effekter hos inneliggande hundar för att slutsatser i större skala ska vara möjligt.

Nyckelord: anknytning, aptit, arbetsbelastning, arbetsuppgifter, beteende, djursjukskötare, djurvårdare, stressreducerande åtgärder

Abstract

Several studies in the literature indicates that dogs admitted to the care units generally experience stress. Stress in dogs can be expressed through different behavioural signs of stress such as vocalization, a lowered posture and growling. Stress exhibited by dogs can have a detrimental impact on the professional duties of the staff, and in some cases, may even pose a safety risk to personnel. It appears that dogs can form strong attachments to their owners, where the owners' presence has been shown in studies to reduce stress in dogs in clinical environments. However, studies examining dog owner visits to hospitalized dogs in care units and the potential effects of these visits on dog's behavioural signs of stress seem to be limited. There also appears to be a lack of studies exploring how animal healthcare personnel experience dog owner visits, and how such visits may affect their professional duties. The aim of this study was therefore to investigate which signs of stress dogs admitted to a care ward may exhibit, as well as to examine whether owner visits to hospitalized dogs affect their behavioural signs of stress and how these visits are perceived by Veterinary nurses and other care givers.

This interview study was based on interviews with three respondents who worked at the care unit of the same animal hospital in Sweden. The third respondent worked part-time at the same animal hospital as the other two respondents, as well as part-time at another animal hospital in Sweden.

The results of the study showed that all respondents observed that dogs could display stress-related behaviours, such as vocalization and reduced appetite, during their stay in the care unit. All respondents in this study felt that the dogs became calmer and happier in the presence of the dog owners during their visit. Furthermore, hospitalized dogs that previously refused to eat chose to do so in the presence of their owners and appeared to have an easier time performing their physiological needs. The respondent's perception of behavioural signs of stress after an owner visit varied. The respondents reported that the dogs either exhibited increased behavioural signs of stress or returned to their pre- visit state.

A dog owner visit could be time-saving for the personnel if the dog owner fed the dog and took it for a walk, as this facilitated and reduced the personnel's workload. At the same time, dog owner visits could be time-consuming if work tasks needed to be postponed and if restructuring of the working day became necessary.

According to the results of the study, the impact of dog owner visits on stress in hospitalized dogs varies and depends on the individual dog, the staff's competence and how the visit is carried out. This study was conducted on a small scale to allow for an in-depth exploration involving three respondents with the aim of contributing to this relatively unexplored topic. However, further research is needed on the effects of dog owner visits on hospitalized dogs to draw conclusions on a larger scale.

Keywords: Attachment, appetite, behaviour, stress-reducing measures, veterinary assistant, veterinary nurse, workload, work tasks

Innehållsförteckning

Förkortningar	8
1. Inledning	9
1.1 Syfte	10
1.2 Frågeställningar	10
2. Bakgrund	11
2.1 Vad är stress?	11
2.1.1 Beteendemässiga tecken på stress hos hundar	12
2.1.2 Hur hundars stress kan uttryckas på kliniken	12
2.1.3 Människans upplevda stress i vårdmiljö	13
2.2 Anknytning	13
2.2.1 Hundens ursprung	13
2.2.2 Hur hundar fungerar i vild flock	13
2.2.3 Bandet mellan hund och ägare	13
2.2.4 Hur djurägarens närvaro och interaktion kan påverka vid en klinisk undersökning	14
2.2.5 Parallell till humansidans anknytning	14
2.3 Hundens endokrina respons	15
2.3.1 Hormonell respons vid återförening	15
2.3.2 Hormonell respons vid separation	16
2.3.3 Varför stressreducerande åtgärder bör implementeras	16
2.4 Arbetsbelastning hos djurhälsopersonal	17
3. Material och metod	18
3.1 Litteraturinsamling från tidigare studier	18
3.2 Intervjustudie	18
3.3 Datainsamling	19
3.4 Databearbetning	20
4. Resultat	21
4.1 Studiepopulation	21
4.2 Upplevda beteendemässiga tecken på stress hos hundar på vårdavdelning	21
4.3 Arbetsuppgifter i klinisk verksamhet som kan försvåras vid stress hos hund	22
4.3.1 Stressreducerande åtgärder	22
4.4 Rutiner kring djurägarbesök	23
4.5 Djurägarbesökets effekter på hund och personal	24
4.5.1 Besökets påverkan på aptit	24
4.5.2 Personalens upplevelse av hundens beteende under och efter besöket	25
4.5.3 Besökets positiva och negativa effekter	26
4.5.4 Djurägarbesökens påverkan på personalens arbete	26

4.6	Personalens inställning till djurägarbesök.....	27
5.	Diskussion	28
5.1	Resultatdiskussion	28
5.2	Metoddiskussion	33
5.3	Framtida forskning	35
6.	Konklusion.....	36
	Referenser.....	37
	Tack 41	
	Bilaga 1.....	42

Förkortningar

EKG	Elektrokardiogram
IVA	Intensivvårdsavdelning
PVK	Perifer venkateter
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet

1. Inledning

Att hundar upplever stress i kliniska sammanhang är ett omdiskuterat problem inom djursjukvården, men även ett fenomen som djurhälsopersonal och djurvårdare behöver hantera i sitt vardagliga arbete. En del av problematiken visar sig när hundar ska hanteras av djurhälsopersonal och stressen uttrycker sig i form av aggressivitet och rädsla, vilket kan försvåra hanteringen och äventyra personalens säkerhet (Scotney 2010). En del hundägare dröjer med att söka vård för sina hundar om dessa har uppvisat stress och rädsla vid tidigare veterinärbesök (Herron & Shreyer 2014). Vidare beskriver Scotney (2010) att stress, särskilt om den är långvarig, kan påverka hundens välfärd negativt genom fördröjd återhämtning, ökad smärtupplevelse och en generell påverkan på hundens hälsotillstånd.

Om hundar tidigare har genomgått smärta, stress eller negativa upplevelser i veterinärkliniska miljöer kan detta påverka deras framtida vistelser (Döring et al. 2009; Scotney 2010). Detta eftersom den kliniska miljön, enligt översiktsartikeln av Riemer et al. (2021), kan associeras med något negativt, vilket kan leda till att en hög stressnivå byggs upp redan innan hundarna har kommit in på kliniken. I vissa fall kan ett besök på kliniken leda till inskrivning på vårdavdelning, om hundens tillstånd är så allvarligt att det kräver mer långvarig vård. Som inskriven på vårdavdelning exponeras hunden för faktorer som kan verka stressande och därmed framkalla beteendemässiga tecken på stress (Scotney 2010). Exempel på sådana faktorer de kan exponeras för är okänd miljö, hantering av främmande människor samt separation från sin ägare (Scotney 2010).

Den genomgångna litteraturen indikerar en kunskapslucka avseende hur djurägarbesök skulle kunna vara en stressreducerande åtgärd för inneliggande hundar. I en studie av Rehn et al. (2014) visades att återförening via verbal och fysisk kontakt mellan hund och en familjär person resulterade i förhöjda och mer långvariga oxytocinnivåer hos hunden. Den ökade mängden oxytocin kan i sin tur ha en lugnande effekt på hunden och således verka stressdämpande (Hecht & Horowitz 2022). Å andra sidan kan djurägarbesök likväl resultera i en motsatt effekt, där beteendemässiga tecken på stress framkallas snarare än reduceras till följd av separationsångest (Ryan et al. 2019). Den rådande kunskapsluckan kring djurägarbesök hos inneliggande hundar väcker frågan om huruvida sådana besök bör inkluderas eller exkluderas i hundarnas omvårdnadsplaner.

1.1 Syfte

Syftet med detta kandidatarbete är att undersöka om djurägarbesök till inneliggande hundar på vårdavdelning påverkar hundarnas beteendemässiga tecken på stress. Fokus ligger på vilka beteendemässiga tecken på stress som hundar kan visa upp i vårdmiljö i samband med djurägarbesök, samt hur djurägarbesöken upplevs ur djursjukskötare och djurvårdares perspektiv.

1.2 Frågeställningar

- Vilka beteendemässiga tecken på stress uppvisar inneliggande hundar på vårdavdelning?
- Hur påverkar djurägarbesök beteendemässiga tecken på stress hos inneliggande hundar?
- Hur beskrivs djurägarbesök till inneliggande hundar ur djursjukskötare och djurvårdares perspektiv – med hänsyn till tidsåtgång och omstrukturering av arbetsuppgifter vid djurägarbesök?

2. Bakgrund

2.1 Vad är stress?

Människor och djur har med hög sannolikhet känt stress av olika slag genom alla tider. Ett ord för den upplevda känslan saknades dock fram tills år 1936 då begreppet stress myntades utav den österrikiske professorn och stressforskaren Hans Selye (1976). Stress är kroppens biologiska respons som uppstår när en stressfaktor, antingen från omgivningen runtomkring eller inifrån, uppfattas av kroppen som ett hot mot homeostasen (Moberg 2000). Tynes et al. (2022) förklarade att stress kan uppkomma genom fysisk, kemisk eller emotionell påverkan. Vidare menade Tynes et al. (2022) att när kroppen uppfattar en stressfaktor som ett hot mot homeostasen besvarar kroppen detta med fysiska eller beteendemässiga reaktioner. Stress ansågs enligt Palumbo och Genero (2013) vara en livsviktig biologisk mekanism för att skydda individen mot hot, däremot kan stress som pågår under en längre tid ha en negativ påverkan på individens beteende, endokrina system och immunologiska funktioner.

När en individ utsätts för en akut stressande situation kan den hantera situationen genom att hitta ett lämpligt utlopp för stressen, exempelvis i form av att uttrycka beteendemässiga tecken på stress (Tynes et al 2022). Om individen däremot utsätts för kronisk eller oavbruten stress får den svårt att försvara sig mot den långvariga belastningen, vilket kan skada individens allmänna hälsa och välbefinnande. Detta kan kopplas till 1920-talet då Selye (1976) observerade att majoriteten av mänskliga patienter som varit inlagda på sjukhus under en längre tid uppvisade gemensamma symtom, trots att de var inskrivna för olika sjukdomar. Dessa gemensamma symtom berodde enligt Selye (1976) på stress.

Moberg (2000) ansåg det vara minst lika viktigt att adressera stress hos djur som hos människor, eftersom stress kan påverka djurens välfärd negativt. Enligt Moberg (2000) och Selye (1976) förekommer begreppen "eustress" och "distress". Moberg (2000) förklarade att "eustress" upplevs som icke-hotande stress och att "distress", är den typen av stress som skadar individen fysiskt och försämrar dess välfärd. Vidare förklarade Curtis (1985) att välfärd hos djur är ett dynamiskt tillstånd som är komplext och svårt att definiera. Eftersom välfärden är ett dynamiskt tillstånd, innebär det att tillståndet och upplevelsen av tillståndet ständigt kan förändras menade Curtis (1985). Därför menade Curtis (1985) att välfärd kan skilja sig mellan olika individer men även hos en och samma individ. Det förklarades med att ett djur ena dagen kan infinna sig i gott välbefinnande men några dagar senare kan uppleva något som får den att känna sig sämre, vilket förändrar individens välfärd. Av denna anledning ansåg Curtis (1985) att det är

orealistiskt att tänka att ett djur konstant kan befinna sig i gott välbefinnande. Slutligen beskrev Curtis (1985) att människan ännu inte vet vad som är en ideal miljö och välfärd för varje djur, men att en bör sträva efter att ta hand om djur med kunskapen som finns.

2.1.1 Beteendemässiga tecken på stress hos hundar

Stressade hundar kan uppvisa en rad beteenden som kan vara potentiella tecken på akut stress, exempelvis sänkt kroppshållning, kroppsskakningar och en ökad vokalisering (Beerda et al. 1997). Utöver dessa förekommer även mindre tydliga uttryck i form av gäspande, flämtande, tasslyft och slickande kring nos och mun, som även dessa kan förmedla en inre stress hos hunden (Beerda et al. 1997; Beerda et al. 2000; Hekman et al. 2012). Samtidigt kan akut stress ta olika uttryck hos olika individer till följd av en individuell variation (Beerda et al. 1998), men Beerda et al. (1997; 1998) menade att gemensamt för dessa beteendemässiga uttryck och tecken på akut stress är att de generellt framträder i samband med en fysiologisk respons på stress.

2.1.2 Hur hundars stress kan uttryckas på kliniken

I en studie utförd av Standford (1981) kunde en akut stressrespons hos hundar identifieras vid veterinärbesök, vilket bland annat yttrade sig i att de var ovilliga att gå in på kliniken. Detta gjordes genom att studera beteendet hos 462 hundar vid deras ankomst till veterinärkliniken för en rutinkontroll. Vid ankomst till kliniken ökade hundarnas stressnivå och en motvillighet att gå in observerades hos 60% av hundarna. Detta resulterade i att de hundarna som uppvisade motvillighet att gå in behövde bäras eller släpas in mot sin vilja. Genom studiens resultat kunde Standford (1981) identifiera en koppling mellan hundens förhöjda stressnivå och den kliniska miljön.

I en annan observationsstudie av Väisänen et al (2005) observerades både fysiologiska parametrar såväl som beteendemässiga tecken på akut stress hos hundar i klinikmiljö. Detta gjordes genom att observera beteendet hos 41 friska tikar ineliggande på vårdavdelning inför kastrering. Med hjälp av ljudupptagning, elektrokardiogram (EKG) och kameraövervakning sågs 13 individer aktivt försöka fly från burarna upprepade gånger samtidigt som de hördes yla och skälla frekvent utöver flyktförsöken (Väisänen et al. 2005). Utöver den ökade vokaliseringen sågs en ökad hjärtfrekvens med minskad hjärtfrekvensvariabilitet hos dessa 13 individer, något som Väisänen et al. (2005) menade var tecken på stress. Vidare identifierades även 13 mer passiva individer i studien som varken uppvisade vokalisering eller flyktbeteenden. Däremot fångade kameraövervakningen upp akuta tecken på stress

hos majoriteten av studiens ineliggande individer, främst i form av överslagshandlingar så som flämtningar och slickningar runt mun och nos.

2.1.3 Människans upplevda stress i vårdmiljö

Stress i vårdmiljö förekommer även inom humanvården där människor upplever både fysisk samt psykisk stress av att vara inskrivna och behandlas på vårdavdelning på sjukhus (Ford et al. 2025). En enkätstudie utförd av Ford et al. (2025) lät 660 personer som blivit behandlade på vårdavdelning i Storbritannien gradera hur mycket stress från skala 1 till 10 som de hade upplevt utifrån 67 olika stressfaktorer. De tre faktorerna som människor ansåg var mest stressande under sin behandlingstid var att inte kunna sova, känslan av hjälplöshet samt saknaden av sin familj (Ford et al. 2025).

2.2 Anknytning

2.2.1 Hundens ursprung

Hundar som art, *Canis lupus familiaris*, sägs ha sitt ursprung från en 40 000 år gammal utdöd art av vargen, *Canis lupus*, som domesticerades av människan (Koutsopoulos 2024). Domesticeringen gjorde att hundarna fick anpassa sig efter människans sätt att leva och uttrycka sig (Koutsopoulos 2024). Med denna grund menade Koutsopoulos (2024) att hunden har kommit att utvecklas till vad den är idag, en art som kan formas och användas som arbetande redskap, assistent, terapidjur och kär familjemedlem.

2.2.2 Hur hundar fungerar i vild flock

Enligt Feddersen-Petersen (2007) lever vilda hundar i par, familjer eller i större flockar. Inom familjen eller flocken försörjer föräldrarna sina valpar och det förekommer att vuxna medlemmar i flocken stöttar och tar hand om valparna (Feddersen-Petersen 2007). Slutligen förklarade Feddersen-Petersen (2007) hur hundar och vargar skapar starka sociala band som håller under lång tid, samt att deras anknytningsbeteende är starkare än arter som kan härledas till människan.

2.2.3 Bandet mellan hund och ägare

Relationen mellan hundar och människor ansågs vara något unikt enligt Hecht och Horowitz (2022). Författarna framhöll att hundar ständigt övervakar och tar in människans beteenden, samt att hundar redan i mycket ung ålder lär sig tolka människans olika uttryck, positioner, ljud och gester. Hecht och Horowitz (2022)

menade att detta kan leda till att hundar kommunicerar med kroppsrörelser och ljud, som sedan kan ge deras människa en känsla av djup förståelse dem emellan. Utöver detta beskrevs hur hundens anknytning till människan kan uttrycka sig genom en ständig vilja att hålla sig nära sin djurägare, samt vid återförening då hunden skyndsamt rör sig mot sin ägare.

2.2.4 Hur djurägarens närvaro och interaktion kan påverka vid en klinisk undersökning

I en studie av (Csoltova et al. 2017) undersöktes hur ägarens närvaro och positiva interaktioner med hunden, såsom att klappa och prata med den, påverkade hundens fysiologiska stressmarkörer och beteende under en rutinmässig veterinärundersökning. Studien visade att den kliniska undersökningen framkallade en akut stressrespons hos hundarna, där en signifikant ökning av hjärtfrekvens och slickning runt mun sågs, oavsett djurägarens interaktionsnivå. När djurägaren interagerade med hunden genom att klappa och prata med den observerade Csoltova et al. (2017) att antalet flyktt försök från bordet minskade och att hjärtfrekvensen dämpades. I dem fall där djurägaren instruerades att inte interagera alls med hunden observerades i stället ett ökat antal flyktt försök gentemot den grupp som fick interaktion från djurägaren. Därmed påstod Csoltova et al. (2017) att en positiv interaktion under veterinärundersökningen kunde förbättra hundens generella välmående under besöket och till viss del fungera stressreducerande.

2.2.5 Parallell till humansidans anknytning

I en bok av Hecht och Horowitz (2022) härledde författarna till Bowlby (1958) och Topál et al. (1998) om anknytningsteorin. Anknytningsteorin har ursprungligen behandlat det känslomässiga bandet mellan barn och vårdnadshavare, men har senare utvidgats till att även inkludera bandet mellan hundar och dess ägare. Vidare menade författarna att anknytningsteorin syftar på ett speciellt band som uppstår när säkerhet och trygghetskänslor infinner sig mellan två parter.

Att känna trygghet är en viktig aspekt för en inneliggande patient, både för barnet på sjukhuset (Sundal 2025) samt för hunden på kliniken. Det känslomässiga bandet som anknytningsteorin syftar på blir särskilt avgörande inom humanvården där patienten har möjlighet att uttrycka hur trygghetskänslan av föräldrabesök påverkar upplevelsen av den inneliggande vistelsen (Sundal 2025). En sådan skildring av barns upplevelser från sjukhus går att läsa i artikeln ”Lived experiences of being hospitalised as a child without parents - A retrospective study” av Sundal (2025) där inneliggande barn ofta upplevde sjukhuset som en främmande plats där stödet från föräldrar hade stor inverkan på upplevelsen av sjukhusvistelsen. Utan stöd från

föräldrar skrev Sundal (2025) att barnen kände sig övergivna, ensamma och förtvivlade. Vidare menade författaren på att känslorna var associerade med föräldrarnas frånvaro, i vidare mening frånvaron av en trygghetspunkt. Därtill sågs signifikanta skillnader i mående hos de barn som fick föräldrabesök gentemot de som inte fick föräldrabesök. Att prata, hålla hand och känna föräldrarnas närhet gav upphov till en positiv trygghetskänsla i en annars främmande och osäker miljö, skrev Sundal (2025). Vidare i studien framkom det att en känsla av förtvivlan, av att återigen bli lämnad kvar, uppstod i samband med föräldrarnas avsked. Studien belyser barnens starka längtan att återförenas med sina föräldrar och resultatet av Sundals (2025) studie visar på en positiv inverkan av föräldrabesök, samtidigt som den visar på att känslor av förtvivlan och sorg uppkommer vid avsked. Detta kan troligtvis liknas vid hundens separation från sin trygghetspunkt, djurägaren, vid anekdotiskt förekommande situationer som kräver inläggande vård på vårdavdelning där hund separeras från ägare.

2.3 Hundens endokrina respons

2.3.1 Hormonell respons vid återförening

Oxytocin och kortisol är två hormoner i kroppen som korrelerar med varandra. Oxytocin har en inverkan på kroppens centrala nervsystem vilket kan bromsa stressreaktioner, något som i sin tur påverkar frisättningen av kortisol (Uvnäs-Moberg 1998). I en studie av Rehn et al. (2014) noterades bland annat oxytocin- och kortisolnivåer hos 12 hundar vid återförening med en familjär person. Återföreningen skedde i tre etapper där den familjära personen instruerades att interagera med hunden i tre olika nivåer; att helt ignorera hunden, att enbart initiera verbal kontakt eller att initiera både verbal och fysisk kontakt med hunden. Resultatet från studien visade att verbal interaktion vid återföreningen gav en avsevärd ökning av oxytocin, men för att kunna bibehålla denna ökning av oxytocin även efter återföreningen var slut, krävdes dessutom fysisk kontakt utöver den verbala. Författarna till studien noterade även hundarnas kortisolnivå, utöver oxytocinet, och såg att kortisolnivåerna sjönk i samband med återföreningen med hundens familjära person. När fysisk kontakt initierades med hunden sågs dessutom en långvarig effekt där en lägre kortisolnivå kunde uppmätas även efter återföreningen var slut (Rehn et al. 2014). Enligt Heinrichs et al. (2003) och Uvnäs-Moberg (1998) har oxytocin en inhiberande effekt på kortisolfrisättningen vilket sänker kortisolnivån. Utöver den endokrina responsen observerade Rehn et al. (2014) hur hundarnas slickningar runt munnen ökade vid verbal och fysisk kontakt vid återförening, ett tecken som enligt författarna vanligtvis räknades in som ett beteendemässigt tecken på negativ stress. Författarna kom i detta fall fram till att

detta beteende, i deras specifika studie, snarare skulle tolkas som en positiv emotionell upphetsning till följd av den sociala interaktionen vid återföreningen.

2.3.2 Hormonell respons vid separation

Ett omdiskuterat beteendemässigt problem hos hundar är separationsångest (Konok et al. 2011). Det kan drabba hundar då de separeras från sina ägare, till exempel när de skrivs in på vårdavdelning. Det kan ge upphov till en ökad stressnivå och uppvisande av beteendemässiga tecken på stress (Shin & Shin 2016). I en studie utförd av Shin och Shin (2016) analyserades kortisol i 28 hundars saliv innan, under och efter separation från sin ägare. I studien ansågs kortisol i saliv vara en användbar variabel för att identifiera stressnivån hos hundar. De 28 hundarna delades upp i tre olika grupper. Gemensamt för samtliga grupper var att hundarna blev lämnade utav sina ägare i ett främmande rum i 20 minuter. Innan djurägaren lämnade rummet togs ett salivprov, därefter togs ett salivprov var 5:e minut efter djurägaren lämnat rummet. När djurägaren kom tillbaka och hade varit tillbaka i rummet i 5 minuter togs ett sista salivprov. Första gruppen med hundar blev lämnade ensamma av sina ägare utan något föremål i rummet kvar som hunden kunde associera till sin ägare. Den andra gruppen av hundar lämnades ensamma med en t-shirt som deras ägare burit under en veckas tid. Den tredje gruppen fick en 10 minuters inspelning av djurägarens röst uppspelad då djurägaren lämnade dem.

Resultatet av studien visade att den första gruppen med hundar som lämnades ensamma utan något att associera till sina djurägare hade en signifikant högre kortisolnivå i saliv än de två andra grupperna. Enligt resultaten från studien av Shin och Shin (2016) kan hundar få en ökad stressnivå då de separeras från sina ägare, men att ett föremål med djurägarens doft eller röst kan verka stressreducerande under djurägarens frånvaro (Shin & Shin 2016).

2.3.3 Varför stressreducerande åtgärder bör implementeras

Vid behandling av hundar inneliggande på vårdavdelning ligger det i djursjukskötarnas och djurvårdarnas profession att jobba med omvårdnad och stressreducerande åtgärder. Exempel på åtgärder kan vara mataktivering och interaktion mellan hund och personal vid sidan av behandlingar för att bygga upp hundens tillit i vårdmiljö (Scotney 2010). Genom att jobba förebyggande med stressreducerande åtgärder kan bitskador och andra utåtagerande beteenden ofta undvikas, eftersom ett utåtagerande beteende generellt grundar sig i stress och rädsla (Herron & Shreyer 2014). I artikeln "Disease and injury among veterinarians" skrev Phillips et al. (2000) att bitskador står för en stor andel av de

personskador som sker på en veterinärklinik, vilket vidare understryker vikten av att jobba stressreducerande både för personalens säkerhet som för hundens fysiska och emotionella välbefinnande (Herron & Shreyer 2014).

2.4 Arbetsbelastning hos djurhälsopersonal

Arbetet som djurvårdare eller djursjukskötare innefattar en mängd olika arbetsuppgifter som utförs på daglig basis. Arbetsuppgifterna kan variera beroende på avdelning samt mellan arbete på djursjukhus och mindre kliniker. Uppgifterna innefattar en variation av omvårdnadsåtgärder, att utgöra mellanhanden mellan veterinär och hund, assistera vid diagnostiska utredningar, utföra provtagningar, kommunicera med djurägare och administrativt arbete (Jordbruksverket 2025).

I en enkätstudie av Carter et al. (2025) undersöktes hur personal inom djursjukvården uppfattade sin arbetssituation, deras trivsel i arbetet, nivån av utbrändhet samt intention att fortsatt arbeta inom yrket. Urvalet bestod av 153 veterinärassistenter, 1600 djursjukskötare samt 414 djursjukskötare med specialistkompetens. Samtliga fick besvara enkätens frågor anonymt. Studiens resultat visade att 64% av respondenterna ej kunde tänka sig att jobba inom yrket på lång sikt. De vanligaste orsakerna bakom detta var otillräcklig lön, utbrändhet, otillräckligt med personal och dåligt ledarskap.

3. Material och metod

Detta kandidatarbete inom djuromvårdnad genomfördes under vårterminen 2026 och hade personal inom djursjukvården som studiepopulation. Litteraturinsamling av tidigare studier som berörde ämnet utfördes för att skapa arbetets inledning samt bakgrund. Vidare genomfördes en intervjustudie där personal från djursjukhus delade med sig av sina upplevelser kring djurägarbesök.

3.1 Litteraturinsamling från tidigare studier

En litteraturinsamling genomfördes med fokus på hundens beteendemässiga uttryck för stress och endokrina respons vid separation och återförening med djurägaren. Därtill inkluderades studier med information om hundens anknytning till människan och hur människans närvaro kunde påverka hundens stress i en klinisk miljö. Då studiens ämne i skrivande stund hade begränsat underlag inom djursjukvården inkluderades även litteratur från humanvården för att identifiera eventuella samband. Totalt inhämtades 87 vetenskapliga artiklar med innehåll som berörde hundar i klinisk miljö. Därefter selekterades 30 artiklar fram som bedömdes relevanta för ämnet, bestående utav vetenskapliga artiklar, böcker, översiktsartiklar och en statligt driven hemsida. Litteraturen inhämtades via sökmotorer som PubMed, Web of Science och Scopus, där relevanta sökord kombinerades och bildade olika sökfrågor. Detta genererade studier och vetenskapliga artiklar där hundar och stress var de centrala komponenterna. I artiklarnas referenslistor kunde ytterligare relevant och vetenskapligt material hittas. Följande sökord användes i olika kombinationer: dog, dogs, canine, stress, veterinary, hospitalized, inpatient, behavior, separation stress, owner visit, owner presence, vocalization, restlessness, pacing, kids, children, caregiver, parent.

3.2 Intervjustudie

Inför intervjuerna granskades ett flertal vetenskapliga artiklar varpå intervjufrågor utformades därefter. Den vetenskapliga artikelgranskningen gjordes i förväg för att erhålla god kunskap om ämnet innan bildandet av intervjufrågor, samt för att få en inblick kring vilka glapp som förekom i litteraturen och hur intervjuerna kunde bidra till att fylla dessa.

En intervju bestod utav 18 frågor och förväntades ta 30 minuter per respondent. Innan intervjuerna testades intervjufrågorna på en utomstående legitimerad djursjukskötare som inte ingick i studien. Detta gjordes för att kontrollera hur

intervjufrågorna kunde tolkas och vilka svar dessa tolkningar kunde resultera i. Att intervjufrågorna tolkades korrekt var av betydande roll för att ge tyngd åt studiens resultat.

Intervjuerna var planerade att utföras utifrån en semistrukturerad metod där intervjufrågorna skulle ställas i samma ordning till samtliga intervjupersoner. Under en av intervjuerna frångicks metoden då ett fåtal frågor inte ställdes i samma ordning, denna avvikelse gjordes för att bättre följa upp svaren som intervjupersonen gav.

Innan intervjuerna genomfördes hade författarna bestämt att en av dem skulle leda intervjuerna. Båda författarna till studien deltog under samtliga datainsamlingar med studiens respondenter varpå den förutbestämde intervjuaren ställde majoriteten av frågorna under varje intervju. Inledningsvis ställdes stängda frågor för att klargöra vilken yrkesgrupp intervjupersonen tillhörde samt förtydliga antalet år intervjupersonen varit verksam inom yrket och på vilken avdelning. Intervjufrågorna övergick sedan till en andra del bestående utav öppna frågor där fokuset låg på upplevda beteendemässiga tecken på stress i samband med djurägarbesök. Detta gjordes för att fånga upp intervjupersonens individuella upplevelse av djurägarbesök. För att hjälpa intervjupersonens tankegångar framåt gavs exempel på stressreducerande åtgärder samt beteendemässiga tecken på stress. Avslutningsvis, i den tredje delen av intervjun alternerades det mellan öppna och delvis stängda frågor, där frågorna avhandlade djurägarbesökens påverkan på det dagliga arbetet hos djursjukskötaren och djurvårdaren. Se bilaga 1 för fullständiga intervjufrågor.

3.3 Datainsamling

Rekryteringsprocessen till studien baserades på ett bekvämlighetsurval där handledaren och författarna till studien kontaktade tidigare kollegor samt andra kontakter vid djursjukhus i Sverige som uppfyllde följande inklusionskriterier för studien.

- Vara legitimerad djursjukskötare eller djurvårdare nivå 3.
- Ska ha arbetat på eller vara arbetande på ett djursjukhus i Sverige.
- Ha erfarenhet från arbete på vårdavdelning och/eller intensivvårdsavdelning (IVA).

Rekryteringen av intervjupersoner gjordes via efterfrågan i privata mejl. Innan urvalet av deltagande respondenter till studien gjordes, sattes en gräns på tre deltagare. De personer som ingick i studien hade två olika yrkesroller inom

djursjukvården och varierade i antal års erfarenhet av att arbeta på vårdavdelning/IVA vid djursjukhus i Sverige. Intervjuerna hölls mellan 4 och 6 mars 2026, där två intervjuer hölls fysiskt utanför respondenternas arbetsplats och en intervju hölls digitalt via Zoom. Intervjuerna som hölls fysiskt spelades in på mobiltelefonens röstmemo och intervjun via Zoom spelades in genom Zooms egna inspelningsverktyg. Innan intervjuerna hölls skickades GDPR-avtal och samtyckesavtal ut till deltagarna för underskrift. Även intervjufrågorna skickades ut på förhand för att ge respondenterna tid att reflektera och förbereda sina svar.

3.4 Databearbetning

Innehållet från intervjuerna transkriberades både manuellt och med hjälp av transkriberingsverktyget i textbehandlingsprogrammet Word. Sedan sammanställdes texten i ett gemensamt dokument där deltagarnas svar på intervjufrågorna oidentifierades och jämfördes med varandra. Författarna identifierade teman från intervjuerna och använde en tematisk analysmetod vid datahantering. Vid databearbetningen exkluderades material som ej var relevant för intervjufrågorna och studiens frågeställningar, i syfte att underlätta identifieringen av teman som därefter presenterades i resultatet.

4. Resultat

4.1 Studiepopulation

Deltagarna i intervjustudien bestod utav två legitimerade djursjukskötare och en djurvårdare nivå 3. Vid tiden för intervjun arbetade två av respondenterna till viss del på vårdavdelning och till viss del på intensivvårdsavdelning, akutmottagning och poliklinik. Den tredje respondenten jobbade mestadels på vårdavdelning. Samtliga respondenter arbetade på samma djursjukhus i Sverige, varav en av respondenterna därutöver arbetade deltid på ett annat djursjukhus. Respondenternas erfarenhet av vårdavdelning varierade mellan fem och tjugo år. Respondenterna i detta arbete benämns som A, B och C.

4.2 Upplevda beteendemässiga tecken på stress hos hundar på vårdavdelning

Att ineliggande hundar vokaliserade som ett beteendemässigt tecken på stress var samtliga respondenter överens om och uppgav att detta huvudsakligen skedde genom skall. Vanliga tecken på stress som både respondent A och C hade uppmärksammat var att hundar ofta gnällde och hässjade, samt uppvisade ett oroligt vandrande i buren och hade svårt att komma till ro. Utöver detta uppgav både respondent A och B att hundarna ibland kunde stå och krasa på burdörren, där respondent B även förklarade hur hundarna i vissa fall försökte kasta sig ut när burdörren öppnades. Både respondent B och C berörde aggressivt beteende och menade att morrande och bitförsök hade förekommit i vissa fall. Ibland kunde även valögon observeras hos vissa hundar förklarade respondent B, som beskrev detta som ett beteendemässigt tecken på stress som uppstod när hunden vände bort blicken samtidigt som den fortsatte att rikta blicken mot det upplevda hotet.

Ett vanligt stressbeteende hundar ofta uppvisade i samband med stress var enligt respondent B att de slickade sig runt munnen och lyfte på tasserna. Respondent C å andra sidan hade inte observerat detta beteende hos hundarna. Däremot höll både respondent B och C med om att de ofta sett hundarna gäspa.

Gällande aptiten instämde samtliga respondenter i att hundarna ofta fick en försämrad aptit när de var ineliggande på vårdavdelningen. Utöver nämnda tecken på beteendemässig stress observerade respondent C att hundarna ofta hade en sänkt kroppshållning i buren, medan respondent B snarare upplevde att de kunde ha ett avståndstagande beteende i buren.

4.3 Arbetsuppgifter i klinisk verksamhet som kan försvåras vid stress hos hund

Samtliga respondenter instämde i att arbetsuppgifter generellt blev svårare att genomföra i de fall där hundarna var påtagligt stressade. Respondent A beskrev främst en ökad svårighet att säkerställa att stressade hundar fick i sig tillräckligt med näring under vårdperioden. Utöver detta uttryckte respondent A att stressade hundar ibland upplevdes ha svårt att komma till ro och därför kunde ha svårt att utföra sina behov, varpå respondenten nämnde att många hundar i stället använde promenader till att leta efter ägaren. Respondent B upplevde i stället bedömningen av sjukdomsgrad som det mest utmanande momentet att utföra. Detta menade respondent B berodde på att stressade hundar i högre grad tenderade uppvisa en högre smärtsensibilitet som innebar att dessa hundar ofta var beredda på smärta redan innan en beröring hade skett. Att inte veta om reaktionen grundade sig i riktig smärta eller enbart rädslan för smärta menade respondent B var en stor utmaning vid bedömning av sjukdomsgrad hos stressade hundar.

Förutom den ökade svårigheten att bedöma sjukdomsgraden och den faktiska smärtan menade respondent B att även behandlingar och medicinadministrering var arbetsuppgifter som påverkades. I stället för att medicingivor gavs på det mest optimala sättet menade respondent B att det emellanåt krävdes individanpassningar där personalen behövde ge per orala mediciner intravenöst via en förlängning i stället för via munnen. Fortsättningsvis gav respondent C andra exempel på arbetsuppgifter som försvårades vid hantering av stressade hundar och nämnde bland annat sårvård, blodprovstagning och att lägga perifer venkateter (PVK). Utöver detta menade respondent C att temperaturtagning och andra generella undersökningar var moment som också kunde försvåras.

4.3.1 Stressreducerande åtgärder

Samtliga respondenter framhöll att de använde stressreducerande åtgärder som en förebyggande strategi för att undvika att arbetsuppgifter komplicerades. Både respondent A och C såg till att de undersökningar som hunden skulle genomgå utfördes i nära anslutning till varandra, för att minimera störningar och ge hunden möjlighet att vila. Alla respondenter uppgav att lugnande och ångstdämpande preparat administrerades till stressade hundar, enligt ordination av veterinär. Både respondent A och C angav att feromoner av olika märken användes, dock ansåg respondent A att det inte kunde observeras någon skillnad i hundarnas beteendemässiga tecken på stress då feromoner användes. Både respondent B och C anpassade sitt förhållningssätt gentemot hunden för att inte upplevas hotande eller angripande. Detta gjordes genom ett individanpassat arbetssätt beroende på

situation, ett lugnt bemötande samt en medvetenhet om kroppshållning och rörelser vid närmandet av hunden, och genom att undvika direkt ögonkontakt.

Respondent C förklarade utöver nämnda åtgärder hur respondenten i vissa lägen kunde backa in i hundens bur för att ge ett mindre hotfullt intryck. Vidare nämndes också att respondent C försiktigt ”lirkade” på kopplet på en stressad hund för att detta kan vara ett moment som hunden kunde uppleva som stressande. Respondent B beskrev hur respondenten generellt arbetade med att röra hunden så lite som möjligt. Vid moment då beröring av hunden krävdes förklarade respondent B att det inledningsvis anlades tryck på en okänslig del av hundens kropp, sedan flyttades trycket försiktigt till en känslig del. Vidare förklarade respondent B hur respondenten brukade backa från hunden när den försökte fly undan och belönade ibland hunden bort ifrån sig för att använda dubbel förstärkning. Respondent B angav utöver detta att respondenten kunde ge godis till en stressad hund och samtidigt tala till hunden med en lugn samtalston. Respondent C uppgav att radio ibland användes i hundstallet som en stressreducerande åtgärd. Ytterligare åtgärder som beskrevs var att minimera spring och upprätthålla en lugn miljö. Om möjligheten fanns placerades även hundarna i separata stall där lamporna släcktes för att främja vila. Både respondent A och C brukade även lägga in filter eller leksaker i burarna ifall hundarna fått med sig detta hemifrån. Slutligen berättade respondent A att om det var lämpligt, brukade respondenten låta stressade hundar sitta med inne på kontoret eller vårdtorget där personal fanns.

4.4 Rutiner kring djurägarbesök

Generella riktlinjer och rutiner kring djurägarbesök var liknande för samtliga respondenter eftersom de arbetade på samma arbetsplats. Samtliga respondenter beskrev således att djurägarbesök generellt var tillåtna och att det var veterinärerna som beslutade om djurägarbesök skulle ske eller inte. Besöken planerades främst in under dagtid när det var som mest personal på plats men tillgodosågs i möjligaste mån under dygnets alla timmar. Förutsättningarna för besök som ägde rum vid tider med begränsad personalstyrka kommunicerades i förväg till djurägarna. De informerades om att frågor besvarades i mån av tid, utan garanti för att svar kunde ges. Respondent C uppgav att djurägarbesök aldrig nekats på respondenternas arbetsplats men menade att det eventuellt hade kunnat ske om ett besök inte hade passat för verksamheten där och då. När respondenterna tillfrågades om situationer där djurägarbesök bör ske respektive inte ske, menade respondenterna B och C att dessa inte alltid var nödvändiga när hunden lagts in samma dag och verkade tillfreds trots situationen. Därtill menade respondent B att djurägarbesök inte rekommenderades i de fall där hunden nyligen hade lugnat sig och börjat acceptera

personalen. Detta eftersom respondenten ansåg att besök i dessa fall kunde vara kontraindicerat då det upplevdes höja hundarnas stressnivå.

Däremot rekommenderades djurägarbesök av samtliga respondenter i de fall där hundarnas hälsostatus var kraftigt nedsatt. Rekommendationen motiverades av att djurägarna ofta behövde se hundarnas status med egna ögon för att förstå att ett beslut kring hundarnas framtid behövde tas omgående. I de fall ett beslut om avlivning behövde tas fick besöket en avslutande funktion, där djurägarna fick ta farväl samtidigt som djuret fick känna närheten av sin djurägare.

Samtliga respondenter uppgav att rekommendationen kring djurägarbesök inte enbart baserades på hundens hälsostatus, utan även kunde bli aktuella i de fall där stressen påverkade hundens förmåga att utföra behov samt försämrade dess aptit. Besök kunde rekommenderas om personalen behövde djurägarens hjälp att få hunden att äta eller utföra sina behov vid promenader menade respondent A. Detta eftersom stressade hundar i högre utsträckning tenderade äta och utföra sina behov i djurägarens närvaro, något som respondent C instämde i.

Ingen av respondenterna upplevde någon skillnad mellan sällskapshundar och arbetshundar när det kom till personalens rekommendationer kring djurägarbesök. Däremot uppgav respondent A att border collies som ras upplevdes vara mer stressade, något som respondenten övervägde kunde vara relaterat till separationsångest. Samtidigt menade respondenten att denna ras var mer mottaglig för kommandon och därmed lättare att aktivera jämfört med små hundraser. Vidare förklarade respondent A att små hundraser generellt uppfattades som mer stressade än större hundraser, med undantag för border collies.

4.5 Djurägarbesökets effekter på hund och personal

4.5.1 Besökets påverkan på aptit

Samtliga respondenter angav att hundens aptit ofta förbättrades under tiden djurägaren var på besök eller efter att djurägaren hade varit på besök. Å andra sidan upplevde respondent A och C att aptiten likväl kunde förbli oförändrad, det vill säga att aptiten varken ökade eller minskade från vad den var innan djurägaren besökte hunden. Respondent B upplevde däremot att aptiten alltid förbättrades av ett djurägarbesök varpå syftet med vissa besök var att undersöka om hunden åt tillsammans med sin djurägare. Om hunden åt möjliggjordes i många fall en mer korrekt bedömning av hundens sjukdomsgrad. Enligt samtliga respondenter kunde det ibland räcka med att hunden fick sin favoritmat av djurägaren för att den sedan skulle hålla i gång och fortsätta äta även under resterande sjukhusvistelse.

4.5.2 Personalens upplevelse av hundens beteende under och efter besöket

Enligt samtliga respondenter brukade inte personalen närvara under besöken, utan djurägaren brukade vara ensam med hunden under besökets gång. Respondent A och C förklarade att personalen framför allt hämtade och lämnade hunden, samt svarade på de frågor som de hade tid och möjlighet att besvara. Respondenterna brukade även höra med djurägaren om hur hunden hade uppfattats under besöket för att sedan journalföra detaljer av relevans. Respondent C menade att personalen kunde få en viss uppfattning om hundens beteende när de hämtade och lämnade hunden från besöket, men att djurägarens uppfattning av hundens beteende under besöket var ett väldigt bra komplement. Vidare uppgav respondent A och C att det främst var större beteendeförändringar som noterades i journalen utöver basala noteringar kring näringsintag och avföring. Även respondent B instämde i att det främst var större beteendeförändringar som noterades men uppgav också att arbetsplatsen på senare tid hade blivit bättre på att journalföra och uppmärksamma även de små skillnaderna.

Under själva djurägarbesöken upplevde ingen av respondenterna att hundarna visade några större beteendemässiga tecken på stress, det var enbart respondent A som uppgav att de möjligtvis kunde hässa litegrann. För respondent B var det snarare vid hemlämning som respondenten märkte att vissa hundar blev studsiga och menade på att detta förmodligen var ett slags utlopp för uppbyggd stress under klinikvistelsen.

Efter djurägarbesök observerades hundarnas beteende i buren varpå det framkom att samtliga respondenters upplevelse av hundarnas stressnivå efter djurägarbesök skiljde sig åt. Respondent A ansåg inte att det blev någon större skillnad i stressnivå hos hundarna. Även om hunden upplevdes lugnare, gladare och mer till ro under besökets gång, upplevde respondenten att hunden återgick till samma stressnivå och utgångsläge som hunden hade innan besöket. I motsats till respondents A upplevelse ansåg respondent B att hunden definitivt upplevdes mer stressad efteråt, både i form av ökad vokalisering i buren likväl som en intensifiering av beteendemässiga tecken på stress. Slutligen ansåg respondent C att det inte skedde någon markant skillnad i beteende, men att besöket eventuellt kunde fungera något stressreducerande då hunden ofta slappnade av i djurägarens närvaro. Av denna anledning var respondent C av åsikten att ett klädesplagg eller objekt hemifrån med djurägarens doft på, eventuellt kunde ha en lugnande inverkan på hunden när den kom tillbaka till vårdavdelningen.

4.5.3 Besökets positiva och negativa effekter

På frågan om huruvida djurägarbesök upplevdes ha positiva effekter angav samtliga respondenter att en positiv effekt var att hunden i vissa fall började äta i samband med eller efter djurägarens besök. Respondent B och C angav även att en annan positiv effekt var att hundarna kunde bli något modigare och tryggare med personalen ifall personalen varit närvarande vid besöket med djurägarna. Enligt respondent C kunde detta eventuellt leda till att hundarna blev lättare för personalen att hantera, samtidigt som respondent C menade att det likväl kunde bero på att hundarna hade blivit mer vana vid personalen och miljön under vårdtidens gång. Både respondent A och B förklarade att en ytterligare positiv effekt var att de hundar som inte ville utföra sina behov med djursjukhuspersonalen ofta tenderade att göra det i närvaro av djurägaren under besöket.

Vid frågan om personalen upplevde några effekter av djurägarbesök som i stället kunde anses som negativa nämnde respondent C inga upplevda negativa effekter. Respondent B däremot ansåg att en negativ effekt var den ökade stressen hundarna uppvisade efter besöket med djurägaren. Slutligen angav respondent A hur djurägarbesöket kunde påverka rastningen. Respondenten förklarade att om djurägaren vid besöket hade rastat hunden på sjukhusets parkering kunde personalen vid nästa rastning märka hur hunden drog mot parkeringen. Det framgick däremot inte huruvida respondent A ansåg detta vara en positiv eller negativ effekt utav djurägarbesök.

4.5.4 Djurägarbesökens påverkan på personalens arbete

Respondenterna hade olika uppfattningar om hur mycket av deras arbetstid som gick åt vid djurägarbesök. Respondent B angav att det endast tog tio minuter om allt under besöket gick som planerat. Däremot beskrev respondent B att det kunde ta längre tid om respondenten utförde arbetsuppgifter på andra sidan av sjukhuset, och behövde gå till rummen där djurägarbesöken pågick för att se till patienten eller hämta tillbaka patienten till avdelningen. Vidare beskrev respondent B att tiden även påverkades av hur länge djurägarbesöket pågick och om personalen behövde gå och titta till hunden flera gånger under besöket. Om djurägarbesöket var planerat att ske under lunchtid kunde respondent B passa på att ta lunchrasten under tiden djurägaren var på besök.

Respondent A angav att det maximalt tog 30 minuter av arbetstiden att akkommodera ett djurägarbesök, medan respondent C uppskattade att det kunde ta mellan 15 – 60 minuter. Detta då respondent C menade att det tog lite tid att ta hunden till besöksrummet, prata med djurägaren och svara på frågor samt hämta hunden igen och dokumentera allting i journalen. Respondent C fortsatte sedan och

förklarade att djurägarbesök trots detta kunde fungera tidssparande för personalen eftersom djurägaren både kunde rasta hunden och få den att äta.

Enligt respondent A krävde inte djurägarbesök någon större omstrukturering utav respondentens arbetsuppgifter. Vidare förklarade respondenten att djurägarbesöken, precis som övriga behandlingar patienten skulle genomgå, oftast var så pass väl inplanerade att de inte störde personalen i andra arbetsuppgifter. Respondent B å andra sidan angav att djurägarbesöken gjorde att respondenten avbröt övriga arbetsuppgifter och besöken kunde därmed leda till att medicinerings hamnade efter i tid. Vidare beskrev respondent B att det kunde vara upp till 20 olika medicinerings eller intravenösa behandlingar som skulle ges till flera patienter dagligen, vilket vissa dagar innebar att det var svårt att hitta lämpliga tillfällen för djurägarbesök. Respondent B sammanfattade sitt svar på frågan med att planeringen kunde påverkas och att omstrukturering av arbetet ofta krävdes. Respondent C upplevde också att generell omvårdnad och övrig mediciner till andra patienter, likväl som personalens egen lunchrast, var sådant som kunde behöva senareläggas för att ackommodera djurägarbesök.

4.6 Personalens inställning till djurägarbesök

Uppfattningen kring djurägarbesökets effekter på hundens stressnivå varierade som nämnt mellan respondenterna, där respondent B upplevde signifikanta skillnader i stressnivån medan respondenterna A och C inte upplevde detta.

Däremot hade samtliga respondenter en generellt positiv inställning till djurägarbesök med olika infallsvinklar till varför. Respondent A trodde att det var positivt för både hund och djurägare att få träffas under den inskrivna tiden, även om respondenten i fråga inte upplevde att besöket hade någon långvarig stressreducerande effekt. Respondent B jämförde djurägarbesök med humansidans föräldrabesök och menade att besök från en närstående kunde ge en känsla av trygghet och därigenom fungera avslappnande. Respondenten trodde att detta annars kunde vara svårt att uppnå om patienten var stressad och enbart hanterades av okända individer. Även om respondent B generella inställning till djurägarbesök var positiv ansåg respondenten att det fortfarande var viktigt att ta hänsyn till den enskilde patienten och göra en individuell anpassning till vad just den patienten behövde. Avslutningsvis ansåg respondent C att djurägarbesök kunde ha en viss stressreducerande effekt, samtidigt som respondenten betonade att det inte borde vara en fast rutin utan snarare ett komplement vid behov.

5. Diskussion

5.1 Resultatdiskussion

Det är inte entydigt huruvida djurägarbesök i studien bör tolkas som enbart positiva eller negativa, utan detta tycks variera beroende på den enskilda hunden, personalens kompetens och hur besöket genomförs. Samtliga respondenter arbetade med stressreducerande åtgärder men förklarade att de trots detta stötte på utmaningar i arbetet med stressade hundar på vårdavdelningen. Personalens arbetsuppgifter så som medicingivor kunde påverkas och försvåras när hundarna var stressade. Respondent A och C beskrev hur hundars stress ofta yttrade sig genom hässjande, gnällande och en generell oro i buren vilket gjorde det svårare för hundarna att komma till ro. Alla respondenter beskrev vokalisering som hundens främsta tecken på beteendemässig stress. Utöver detta ansåg respondent A och B att kramsande på burdörren också var ett uttryck för stress. Samtliga respondenter uppmärksammade att hundarnas aptit blev negativt påverkad under vårdtiden.

Utifrån studiens resultat framgår det att djurägarbesöken kan ha en tillfällig stressreducerande effekt då hundarna upplevdes mer avslappnade under besöken, fick en ökad aptit samt kunde uträtta sina behov med sina ägare om de haft svårt att uträtta behoven tillsammans med personalen. Även om hundarna upplevdes lugnare under besöken kunde tecken på stress i form av hässjande förekomma enligt respondent A. Uppfattningarna varierade kring hundarnas stressnivå efter besöket, där respondent B, som uttryckte ett utvecklat intresse för hundens stress, angav att stressnivån steg efteråt. Respondent A och C, som inte uttryckte ett specifikt intresse, upplevde däremot ingen markant skillnad i stressnivå från innan besöket. Något som därmed kan påverka uppfattningen om stressnivån hos hundarna är personalens intresse i hundars sätt att uttrycka stress. Respondent B intresse syntes tydligt i intervju svaren som var välutvecklade med ett flertal förslag på stressreducerande åtgärder, vilket inte förekom i samma utsträckning hos respondent A och C. Det är möjligt att personal med ett personligt intresse och ett tränat öga ser fler detaljer i hundens beteendemässiga uttryck för stress vilket kan möjliggöra en mer rättvis bedömning av hundens stress. I en klinisk kontext bör djurägarbesök därför implementeras utifrån hundens enskilda preferenser enbart ifall stresskompetent personal anser det vara gynnsamt för hunden.

Både i denna studies resultat samt i vetenskaplig litteratur kunde ett samband identifieras mellan beteendemässiga tecken på stress hos hundar och vistelse på

vårdavdelning. Samtliga deltagande respondenter uppgav att vokalisering upplevdes som ett beteendemässigt tecken på stress. Respondenterna definierade framför allt skall som den vanligaste formen av vokalisering, men att gnällande kom tätt därefter enligt två av respondenterna. Detta överensstämde med både Beerda et al. (1997) samt Väisänen et al. (2005) som i respektive artikel beskrev ökad vokalisering i form av skall, gnäll och ylande som beteendemässiga tecken på stress. Vokalisering kan därför vara ett tydligt tecken på stress hos hundar som personal kan uppmärksamma. En av studiens respondenter angav att stressade hundar även kunde försöka fly ut ur sina burar då personalen öppnade burdörrarna. Liknande beteende rapporterades av Väisänen et al. (2005), där hälften av hundarna i studien försökte fly ut ur sina burar. Beteendet kan möjligen tolkas som stress, men behöver inte orsakas av stress. Detta då beteendet möjligen kan bero på andra orsaker, som att hundar snabbt vill ta sig ut för att utföra sina behov eller för att lukta på en annan individ.

Ett tecken på stress som beskrevs av både Väisänen et al. (2005) och Beerda et al. (1997) var slickning runt mun och nos samt flämtningar. Endast respondent B angav observation av slickning runt mun och nos. Dock uppgav respondent A och C att de vanligtvis såg stressade hundar hässja, vilket möjligen kan tolkas som flämtning. Slickning runt mun och nos behöver dock inte vara tecken på negativt upplevd stress. Rehn et al. (2014) påvisade att beteendet kunde tolkas som positiv emotionell upphetsning specifikt vid återförening med sin ägare. Hur slickning runt mun och nos kan tolkas är därför situationsbundet och kräver en viss kunskapsnivå hos personalen. Personalen bör därmed väga in hundens övriga beteendemässiga uttryck och därefter ta ställning till om slickning runt mun bör tolkas i positiv eller negativ bemärkelse.

Respondent B och C angav att de ofta hade sett hundar gäsna, vilket beskrevs av Beerda et al. (1997) som ett mindre uppenbart uttryck för stress hos hundar. Gäspning kan därmed vara en indikator som personalen kan vara uppmärksamma på för att identifiera stress hos hundar både i samband med djurägarbesök samt övriga klinikkvistelse. Slutligen var det endast respondent C som förklarade att respondenten ofta observerade att hundarna hade en sänkt kroppshållning i buren, något som Beerda et al. (1997) beskrev som ett vanligt beteendemässigt tecken på stress. Ovan nämnda tecken på stress kan sannolikt grundas i flera faktorer. Att hundar befinner sig i klinisk miljö (Väisänen et al. 2005) och hanteras av främmande människor (Scotney 2010) är exempel på sådana faktorer. Även separation från djurägare kan vara en stressande faktor för hundar eftersom djurägaren utgör hundens trygghetspunkt i anknytningsteorin (Hecht & Horowitz 2022). När hunden därför separeras från sin trygghetspunkt för inskrivning på vårdavdelning kan en beteendemässig stress utvecklas som följd.

En annan aspekt som lyftes av respondent B och C var att aggressivt beteende kunde förekomma hos stressade hundar. De beskrev att beteendet ofta visade sig genom morrande och bitförsök. Detta kan kopplas till Scotney (2010) som beskrev svårigheter med att hantera stressade hundar i arbetet och att hundarnas stress kunde uttrycka sig i form av aggressivitet. Något som i sin tur kunde äventyra personalens säkerhet. Om personal har kunskap om hur stress kan identifieras hos hundar i ett tidigt skede och därefter tillämpa stressreducerande åtgärder, kan det möjligen ha en förebyggande effekt och på sikt minska antalet olyckor på arbetsplatser.

Information som framkom ur denna studies resultat men som inte berördes eller diskuterades av de vetenskapliga studier som inkluderades i litteraturgranskningen, var att stress hos hundar kan yttra sig genom förekomst av valöga samt avsaknad av aptit. Det bör beaktas att endast respondent B angav valöga som ett beteendemässigt tecken på stress. Respondentens ökade intresse för stress kan rimligen vara anledningen till att denna respondent uppmärksammade detta tecken. Samtliga respondenter angav att försämrad aptit ofta förekom hos stressade hundar inneliggande på vårdavdelning, vilket delvis stöds av en vetenskaplig studie utförd av Remillard et al. (2001). I studien av Remillard et al. (2001) samlades journaldata om näringsintaget hos 276 inneliggande hundar in och jämfördes därefter med hur djurägarna uppfattade deras aptit då de blivit utskrivna. Enligt Remillard et al. (2001) lyckades inte majoriteten av hundarna uppnå basalnutrition på grund av matvägran på vårdavdelningen. Vidare förklarades att majoriteten av hundarna, enligt djurägarnas uppfattning, hade återgått till normal aptit 48 timmar efter utskrivning. Utöver detta beskrev Remillard et al. (2001) att det förekom fall där hundar skrevs ut från vårdavdelning när inget medicinskt tillstånd kunde förklara den nedsatta aptiten och syftet med utskrivningen var att se om hundarna faktiskt började äta igen. Slutligen förklarade Remillard et al. (2001) att avsaknad av aptit hos hundar kan bero på flera faktorer såsom typ av sjukdom, medicinsk behandling, smärta, rädsla och stress. I studiens resultat framkom det att samtliga respondenter upplevde att hundars aptit generellt förbättrades av ett djurägarbesök, varpå respondent B framhöll att så alltid var fallet. Därmed kan respondenternas upplevelse av hundars försämrade aptit vara relaterad till stress, men det kan också finnas andra betydande orsaker till att hundarna haft nedsatt födointag såsom Remillard et al. (2001) nämnde.

Ett stressreducerande medel som inte togs upp i intervjufrågorna, men som respondent C själv lyfte var spelandet av klassisk musik på vårdavdelningen. Respondent C uppgav att detta hade en lugnande effekt på de inneliggande hundarna. Användandet av klassisk musik i stressreducerande syfte stärks av den experimentella studien av Wells et al. (2002), där det framkom att klassisk musik

kunde stimulera till ett ökat vilande i buren parallellt med minskad vokalisering. Med tanke på detta är klassisk musik ett hjälpmedel som skulle kunna rekommenderas som en stressreducerande metod på vårdavdelningen.

Även feromoner användes frekvent på arbetsplatsen enligt respondent A och C. Detta kan räknas in som en stressreducerande åtgärd vid separation från djurägare, vilket bekräftas i en experimentell studie av Kim et al. (2010). Studien undersökte hur Adaptil påverkade separationsrelaterade stressbeteenden hos hundar. Resultatet visade en omfattande minskning av separationsrelaterade stressbeteenden. Detta resultat stödjer personalens användning av feromoner i stressreducerande syfte och motiverar användningen av feromoner som ett lämpligt hjälpmedel. Trots att det fanns tydliga indikationer från studien av Kim et al. (2010) på feromoners positiva effekter uppgav respondent A att dessa effekter inte alltid syntes i praktiken. Det är möjligt att detta beror på den anekdotiskt förekomna individuella variationen hos hundarna som gör att varje individ reagerar olika vid feromonanvändning och andra stimuli. Att tillämpa en individanpassad användning av feromoner kan därmed ha en lugnande inverkan på den inneliggande hunden vilket således underlättar personalens arbetsuppgifter. Det bör därmed övervägas att implementera och utvärdera på vårdavdelningar.

I intervjuerna framkom det att respondent A och C brukade lägga in filtar, leksaker eller klädesplagg som hunden fått med sig hemifrån i hundens bur på vårdavdelningen. Enligt Shin och Shin (2016) kunde ett medtaget objekt hemifrån med djurägarens doft sänka kortisolnivån och agera stressreducerande för hunden, då djurägaren var frånvarande. I studiens resultat identifierades en liknande uppfattning hos respondent C, att ett objekt med djurägarens doft kunde ha en lugnande inverkan på hunden då djurägaren var frånvarande. Om djurägarbesök inte kan erbjudas eller anses lämpliga av ansvarig veterinär, kan ett medtaget objekt hemifrån därmed vara ett komplement.

I Sundals (2025) artikel beskrevs barnens känslor av förtvivlan och ensamhet som något som genomsyrade barnens inneliggande tid på sjukhus. Separationen från föräldrarna som i barnens fall representerade trygghetspunkten gav upphov till känslan av att bli övergiven (Sundal 2025). Det kan spekuleras kring att hundar inskrivna på vårdavdelning upplever en liknande känsla vid separation från deras trygghetspunkt; djurägaren. Hundarnas avkoppling som sågs under djurägarbesöken förefaller likna den trygghetskänsla barnen upplevde i föräldrarnas närvaro. Men känslan av förtvivlan återkom enligt Sundal (2025) vid föräldrarnas avsked, likt hundens upplevda ökning i stressnivå efter djurägarbesökets slut enligt respondent B. Vissa liknande mönster kan således

urskiljas mellan djurägarbesökets effekter på hunden med föräldrabesökets effekter på barnet, troligtvis till följd av deras likartade anknytningsmönster.

Trots respondenternas varierande uppfattningar kring besökens påverkan var deras generella inställning till djurägarbesök positiv, även om en viss omstrukturering av arbetsuppgifter kunde bli nödvändigt. Respondenterna uppgav att medicinering och annan omvårdnad av patienter var de uppgifter som främst behövde omstruktureras för att ackommodera djurägarbesök. Att skjuta på generell omvårdnad behöver inte vara negativt så länge den kan utföras vid senare tillfälle. Däremot kan det bli problematiskt att skjuta på medicineringar som bör utföras en specifik tid, eftersom medicinintervaller generellt är beräknade för att exempelvis kunna upprätthålla adekvat smärtlindring hos patienterna. Att skjuta på medicineringar kan således ha en negativ inverkan både på de som får besök likväl som de andra på avdelningen, en aspekt värd att ha i åtanke. Även om respondent B och C uppgav att detta var vanliga uppgifter som krävde omstrukturering, menade respondent A att sådant inte var nödvändigt om besöket och dess tillhörande uppgifter integrerades väl i schemat redan vid bokning. Personalens inställning samt framförhållning vid bokning kan således ha betydelse för vilken omfattning av omstrukturering ett djurägarbesök kräver.

Rutinerna för klinikverksamhetens journalföring i samband med djurägarbesök var en aspekt som diskuterades. Av respondenterna framgick det att information som journalfördes utgick från både djurägarens uppfattning av djuret under besöket likväl som från intryck som personalen fick vid lämning och hämtning av hunden. Detta eftersom personalen enligt rutin inte deltog under besöken. Eftersom personalen oftast i större utsträckning har erfarenhet av att bedöma hundars beteende och signaler är risken att tecken på stress inte uppmärksammas vid personalens frånvaro under besöken. Uppmärksammandet av grundläggande behov som utförts under besöket kräver ingen utbildning, därför kan djurägare notera och förmedla djurets defekering eller foderintag till personalen under besöket. Däremot kan det vara svårare för djurägare att uppfatta hundars beteendemässiga tecken på stress om personen saknar utbildning inom området. Kunskapen djurägare besitter kan därmed vara av varierande grad och deras bidrag till journalföringen kan därför diskuteras. Samtidigt besitter djurägare sannolikt god kännedom om sitt eget djur, inklusive dess normala och avvikande beteenden. Studiens resultat tyder dock på att kunskapsnivån och intresset gällande beteende hos hund även kan variera hos personalen. Rutinerna kring besök och djurägares påverkan på journalföringen kan således vara ett nödvändigt men väl avvägt hjälpmedel för att hålla verksamheten tidseffektiv.

Ett förebyggande arbete med fokus på att motverka stress hos hundar på vårdavdelning bör vara av stor betydelse för klinikverksamheten, eftersom stress hos hundar i klinikmiljö kan påverka i flera delar av vårdkedjan framöver. Med tanke på att hundars stress enligt respondent B kunde leda till en försvårad bedömning av hälsostatus kan följderna bli en fördröjning av adekvat behandling. Detta kan eventuellt leda till längre inskrivningsperioder vilket kan öka den slutliga vårdkostnaden för djurägaren, något som i sin tur kan påverka kundnöjdheten. Utöver detta kunde hundens stress leda till försvårade arbetsuppgifter för personalen, något som i sin tur kan kräva ytterligare personal och resurser vilket innebär en ökad kostnad för klinikverksamheten. Det ligger därför inte bara i personalens intresse, utan även i klinikverksamhetens intresse att använda sig av stressreducerande rutiner.

5.2 Metoddiskussion

För att besvara arbetets frågeställningar bedömdes en semistrukturerad intervjustudie vara lämplig. Eftersom en kvantitativ metod inte ansågs lämpligt för att besvara frågeställningarna valdes en kvalitativ metod som möjliggjorde insamling av personalens upplevelser. Ur respondenternas intervju svar framkom mycket information om vilka beteendemässiga tecken på stress som personalen uppmärksammade hos hundar under vårdvistelsen. Av denna anledning adderades en frågeställning till studien om vilka tecken på beteendemässig stress som respondenterna upplevde hos inneliggande hundar på vårdavdelningen.

Intervjutekniken utvecklades succesivt från intervju till intervju genom justeringar i hur frågorna ställdes till respondenten. Denna förändring gjordes för att förtydliga vad som efterfrågades och underlätta för respondenten att besvara frågorna. I första intervjun ställdes huvudfrågan tätt följd utav uppföljande frågor innan respondenten fick chansen att svara på dessa. I nästkommande två intervjuer ställdes enbart huvudfrågan för att därefter ge respondenten utrymme att svara. De uppföljande frågorna ställdes enbart om respondenterna B och C inte förstod frågan eller om svaret som gavs inte täckte de områden frågan ämnade få svar på. Att intervjutekniken skiftade under arbetets gång kan eventuellt ha en påverkan på respondenternas svar och därmed resultaten i studien. I studiens sista två intervjuer framkom svar av liknande karaktär som före justeringen av intervjutekniken. Därmed anses det mindre troligt att intervjutekniken har påverkat resultaten.

Faktorer som kan ha påverkat arbetets resultat identifierades efter intervjuerna. Eftersom respondent A arbetade deltid på ett annat djursjukhus var det svårt att avgöra i vilken utsträckning svaren baserades på respektive arbetsplats, även om respondenten i fråga främst svarade utifrån upplevelser från den arbetsplats gemensam med övriga respondenter. Deltidsanställningen som respondent A hade

på ett annat djursjukhus bedöms inte påverka studiens resultat eftersom studiens frågeställningar inte krävde att respondenterna arbetade på samma djursjukhus. Om studien endast hade erhållit respondenter från olika arbetsplatser är det möjligt att svaren hade innehållit en större variation, då andra arbetsplatser har varierande riktlinjer och rutiner kring djurägarbesök. Även om studiens respondenter arbetade på samma arbetsplats med gemensamma rutiner för djurägarbesök hade de olika upplevelser av dessa. Att studien baserades på en mindre studiepopulation bidrog till olika infallsvinklar från samma arbetsplats. Fler respondenter hade kunnat bidra till ytterligare infallsvinklar, men en gräns på tre deltagare sattes i förväg. Denna avgränsning gjordes för att garantera tillräckligt med tid för att kunna hålla intervjuerna, samt för att hantera och analysera det insamlade materialet.

Hur intervjuerna hölls var ytterligare en faktor som kan ha påverkat arbetet, då två av intervjuerna hölls fysiskt medan en intervju hölls digitalt via Zoom. Vid de två intervjuerna som hölls fysiskt upplevdes respondenterna utveckla sina svar mer, men de hade då också en tendens att stundvis frångå intervjufrågorna. Vid den digitala intervjun erhöles betydligt kortare och mer sakliga svar där respondenten höll sig väl inom ramarna för intervjufrågorna som ställdes. Om detta berodde på det digitala formatet eller på att detta var respondentens vanliga intervjustil var svårt att veta. Det var även svårt att veta huruvida svaren från respondenterna vars intervjuer hölls på plats skulle ha varit av annan karaktär ifall även deras intervjuer hållits digitalt.

Studiepopulationen planerades enbart vara legitimerade djursjukskötare då en enhetlig respondentgrupp med samma utbildning eftersträvades. Då efterfrågan på antalet respondenter av vald yrkesgrupp inte möttes utökades inklusionskriterierna till att innefatta ytterligare en yrkesgrupp. I studien inkluderades därför både djursjukskötare och djurvårdare. Intervjufrågorna berörde bland annat omstrukturering av arbetsuppgifter och rekommendationer kring djurägarbesök. Arbetsuppgifterna i samband med djurägarbesök är detsamma mellan djursjukskötare och djurvårdare. Yrkesrollen hade således ingen inverkan på svaren som efterfrågades i intervjufrågorna. Under intervjuerna framkom det att yttersta beslutet huruvida ett djurägarbesök skulle ske togs av den behandlande veterinären och inte av djursjukskötare eller djurvårdare. Eftersom kunskapssnivån kring hundars beteendemässiga tecken på stress sannolikt varierar även mellan yrkesverksamma veterinärer, hade en intressant aspekt för kommande studier varit i vilken omfattning stress tas i beaktning vid beslut kring djurägarbesök hos hundar på vårdavdelning. Inkludering av veterinärer i studien hade därför kunnat ge en inblick i varför en veterinär rekommenderar djurägarbesök eller inte. Däremot framgick det i intervjuerna att veterinären sällan medverkade eller fanns tillgänglig vid djurägarbesök, bortsett från besök som aktivt var bokade i syftet att diskutera

vidare behandling. Därmed hade frågeställningen kring omstrukturering av arbetsuppgifter till följd av djurägarbesök varit svår att motivera utifrån veterinärens perspektiv, eftersom veterinärens arbete sällan påverkas av besöken. Trots intressanta aspekter även från veterinärens synvinkel var en avgränsning i arbetet nödvändig varpå veterinära respondenter exkluderades. Vid framtida studier skulle veterinärer kunna inkluderas för att få en inblick i hur besluten kring djurägarbesök tas.

5.3 Framtida forskning

För att komplettera denna studies resultat i framtida forskning kan en studie som objektivt granskar djurägarbesök och hundars beteendemässiga tecken på stress vara lämplig. Ett möjligt val av metod hade då kunnat vara att filma eller observera inneliggande hundar innan, under och efter djurägarbesöken. På så vis kan materialet granskas och analyseras av personer med god kunskap inom hundens stress och dess beteendemässiga uttryck. I ljuset av den teknologiska utvecklingen skulle möjligen en analys med hjälp av artificiell intelligens kunna bidra med en bedömning av hundarnas beteendemässiga tecken, som ett komplement till den mänskliga bedömningen. För att i framtiden vidare undersöka hur djurägarbesöken eventuellt påverkar personalen på vårdavdelningen och deras arbetsbelastning skulle en mer omfattande intervjustudie kunna vara lämplig. Ett förslag är att inkludera ett större antal respondenter som arbetar på flera olika djursjukhus. Det hade möjliggjort för att identifiera skillnader mellan arbetsplatser, men också ytterligare perspektiv på hur personalen upplever arbetsbelastningen. En mer objektiv studie där personal följs under arbetstid skulle sannolikt också vara möjlig. Det skulle anses svårare att motivera utifrån delar av denna studies frågeställningar, eftersom ett sådant tillvägagångssätt inte skulle ha utgått från personalens personliga uppfattning utan endast observerat arbetet i praktiken.

6. Konklusion

Sammanfattningsvis tyder resultaten på att djurägarbesök, trots att de upplevdes som tidskrävande för personalen, kunde vara av värde för att ge hundarna en möjlighet till avslappning i djurägarens närvaro. Resultaten visar också på att samtliga respondenter var positivt inställda till djurägarbesök. Respondenternas upplevelse kring hundens upplevda stress efter djurägarbesöket varierade, en aspekt som eventuellt kan ha påverkats av personalens utbildning och intresse i ämnet. Studiens resultat kan bidra till att djurägarbesök används i större utsträckning för ineliggande hundar som uttrycker stress, alternativt att objekt som hundar kan associera med sina ägare placeras i buren. Detta bör dock ske individanpassat samt med hänsyn till att personalens kompetens inom stresshantering varierar.

Målet med denna studie var att gå på djupet med tre respondenter i förhoppning om att bidra till det utforskade ämnet, dock krävs ytterligare forskning med större studiepopulation om djurägarbesökens effekter hos ineliggande hundar för att slutsatser i större skala ska vara möjligt. Detta hade kunnat genomföras med en objektiv studie där hundar i samband med djurägarbesök filmas, och att materialet sedan granskas för att identifiera vilka beteendemässiga tecken på stress som möjligen uttrycks.

Referenser

- Beerda, B., Schilder, M.B.H., van Hooff, Jan.A.R.A.M. & de Vries, H.W. (1997). Manifestations of chronic and acute stress in dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 52 (3), 307–319. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(96\)01131-8](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(96)01131-8)
- Beerda, B., Schilder, M.B.H., van Hooff, J.A.R.A.M., de Vries, H.W. & Mol, J.A. (1998). Behavioural, saliva cortisol and heart rate responses to different types of stimuli in dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 58 (3), 365–381. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(97\)00145-7](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(97)00145-7)
- Beerda, B., Schilder, M.B.H., Hooff, J.A.R.A.M. van, Vries, H.W. de & Mol, J.A. (2000). Behavioural and Hormonal Indicators of Enduring Environmental Stress in Dogs. *Animal Welfare*, 9 (1), 49–62. <https://doi.org/10.1017/S0962728600022247>
- Carter, L., Foltz, K. & Kogan, L.R. (2025). Perceptions and Experiences of Veterinary Assistants, Veterinary Technicians/Nurses, and Veterinary Technician Specialists. *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care*, 35 (5), 521–532. <https://doi.org/10.1111/vec.70043>
- Csoltova, E., Martineau, M., Boissy, A. & Gilbert, C. (2017). Behavioral and physiological reactions in dogs to a veterinary examination: Owner-dog interactions improve canine well-being. *Physiology & Behavior*, 177, 270–281. <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2017.05.013>
- Curtis, S. (1985). What Constitutes Animal Well-Being. I: Moberg, G.P. (red.) *Animal Stress*. American Physiological Society. 1-11
- Döring, D., Roscher, A., Scheipl, F., Küchenhoff, H. & Erhard, M.H. (2009). Fear-related behaviour of dogs in veterinary practice. *The Veterinary Journal*, 182 (1), 38–43. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2008.05.006>
- Feddersen-Petersen, D.U. (2007). Social behaviour of dogs and related canid. I: Jensen, P. (red.) *The behavioural biology of dogs*. CABI Pub. 105-119
- Ford, D.M., Lawton, R., Teale, E.A. & O'Connor, D.B. (2025). Psychometric validation of the Hospital Stress Questionnaire. *PloS one*, 20 (4), e0321188-. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0321188>
- Hecht, J & Horowitz, A. (2022). Introduction to Dog Behavior. I: DiGangi, B.A., Cussen, V.A., Reid, P.J., Collins, K.A. (red.) *Animal Behavior for Shelter Veterinarians and Staff*. John Wiley & Sons, Incorporated. 4-42
- Heinrichs, M., Baumgartner, T., Kirschbaum, C. & Ehlert, U. (2003). Social support and oxytocin interact to suppress cortisol and subjective responses to psychosocial stress. *Biological Psychiatry*, 54 (12), 1389–1398. [https://doi.org/10.1016/S0006-3223\(03\)00465-7](https://doi.org/10.1016/S0006-3223(03)00465-7)
- Hekman, J.P., Karas, A.Z. & Dreschel, N.A. (2012). Salivary cortisol concentrations and behavior in a population of healthy dogs hospitalized for elective procedures. *Applied Animal Behaviour Science*, 141 (3), 149–157. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2012.08.007>
- Herron, M.E. & Shreyer, T. (2014). The Pet-friendly Veterinary Practice: A Guide for Practitioners. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 44 (3), 451–481. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2014.01.010>

- Jordbruksverket (2025). Djursjukskötare och djursjukskötarstudenter.
<https://jordbruksverket.se/djur/personal-och-vardgivare-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/djursjukskotare-och-djursjukskotarstudenter> [2026-03-26]
- Kim, Y.-M., Lee, J.-K., el-aty, A.M.A., Hwang, S.-H., Lee, J.-H. & Lee, S.-M. (2010). Efficacy of dog-appeasing pheromone (DAP) for ameliorating separation-related behavioral signs in hospitalized dogs. *The Canadian Veterinary Journal*, 51 (4), 380–384
- Konok, V., Dóka, A. & Miklósi, Á. (2011). The behavior of the domestic dog (*Canis familiaris*) during separation from and reunion with the owner: A questionnaire and an experimental study. *Applied Animal Behaviour Science*, 135 (4), 300–308. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2011.10.011>
- Koutsopoulos, T. (2024). A New Approach to Dogs and Dog Training: Human-Canine Synergy in Theory and Practice. *Springer Nature Switzerland*.
<https://doi.org/10.1007/978-3-031-54001-1>
- Moberg, G.P. (2000). Biological Response to Stress: Implications for Animal Welfare. I: Moberg, G.P & Mench, J.A. (red.) *The Biology of Animal Stress: Basic Principles and Implications for Animal Welfare*. CABI Pub. 1-21
- Palumbo, M.L. & Genaro, A.M. (2013). SKIN AS AN IMMUNOFUNCTIONAL ORGAN. I: Cavalcanti, L. & Azevedo, S. (red.) *Psychology of stress: new research*. Nova Science Publishers. 19-21
- Phillips, M., Jeyaretnam, J. & Jones, H. (2000). Disease and injury among veterinarians. *Australian Veterinary Journal*, 78 (9), 625–629. <https://doi.org/10.1111/j.1751-0813.2000.tb11939.x>
- Rehn, T., Handlin, L., Uvnäs-Moberg, K. & Keeling, L.J. (2014). Dogs' endocrine and behavioural responses at reunion are affected by how the human initiates contact. *Physiology & Behavior*, 124, 45–53. <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2013.10.009>
- Remillard, R., Darden, D., Michel, K., Marks, S., Buffington, C. & Bunnell, P. (2001). An investigation of the relationship between caloric intake and outcome in hospitalized dogs. *Veterinary therapeutics : research in applied veterinary medicine*, 2, 301–10
- Riemer, S., Heritier, C., Windschnurer, I., Pratsch, L., Arhant, C. & Nadja, A. (2021). A Review on Mitigating Fear and Aggression in Dogs and Cats in a Veterinary Setting. *Animals*, 11 (1). <https://doi.org/10.3390/ani11010158>
- Ryan, M.G., Storey, A.E., Anderson, R.E. & Walsh, C.J. (2019). Physiological Indicators of Attachment in Domestic Dogs (*Canis familiaris*) and Their Owners in the Strange Situation Test. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 13, 162. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2019.00162>
- Scotney, R. (2010). Environmental enrichment in veterinary practice. *The Veterinary Nurse*, 1, 140–149. <https://doi.org/10.12968/vetn.2010.1.3.140>
- Seyle, H. (1976). *Stress in Health and Disease*. Butterworths.
- Shin, Y.-J. & Shin, N.-S. (2016). Evaluation of effects of olfactory and auditory stimulation on separation anxiety by salivary cortisol measurement in dogs. *Journal of Veterinary Science*, 17 (2), 153–158. <https://doi.org/10.4142/jvs.2016.17.2.153>
- Stanford, T.L. (1981). Behavior of dogs entering a veterinary clinic. *Applied animal ethology*, Vol. 7 (3), ss. 1-3. [https://doi.org/10.1016/0304-3762\(81\)90083-3](https://doi.org/10.1016/0304-3762(81)90083-3)
- Sundal, H. (2025). Lived Experiences of Being Hospitalised as a Child Without Parents—A Retrospective Study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 39 (3), e70087. <https://doi.org/10.1111/scs.70087>

- Tynes, V.V., Koch, C.S., Sinn, L. (2022). The Relationship between Physiology and Behavior in Dogs and Cats. I: DiGangi, B.A., Cussen, V.A., Reid, P.J., Collins, K.A. (red.) *Animal Behavior for Shelter Veterinarians and Staff*. John Wiley & Sons, Incorporated. 100-171
- Uvnäs-Moberg, K. (1998). OXYTOCIN MAY MEDIATE THE BENEFITS OF POSITIVE SOCIAL INTERACTION AND EMOTIONS1. *Psychoneuroendocrinology*, 23 (8), 819–835. [https://doi.org/10.1016/S0306-4530\(98\)00056-0](https://doi.org/10.1016/S0306-4530(98)00056-0)
- Väisänen, M.A-M., Valros, A.E., Hakaoja, E., Raekallio, M.R., Vainio, O.M. (2005). Pre-operative stress in dogs - a preliminary investigation of behavior and heart rate variability in healthy hospitalized dogs. *Veterinary Anaesthesia and Analgesia*. 32, 158-167
- Wells, D.L., Graham, L. & Hepper, P.G. (2002). The Influence of Auditory Stimulation on the Behaviour of Dogs Housed in a Rescue Shelter. *Animal Welfare*, 11 (4), 385–393. <https://doi.org/10.1017/S0962728600025112>

Studenternas AI-utlåtande

Författarna till detta studentarbete har skrivit och redigerat all text på egen hand. För att få tips på hur meningsbyggnaden i resultatet och diskussionen kunde förbättras, användes AI (ChatGPT) för att göra arbetet mer lättläst och tydligt för läsaren. För att möjliggöra detta användes den godkända prompten:

”Skriv inte om min originaltext, utan ge förslag på var grammatiken eller meningsbyggnaden kan förbättras. I alla dina förslag och din feedback, motivera varför dina förslag kommer att förbättra min originaltext. Där originaltexten är bra, förklara och motivera varför. Ge mig feedback på styckenivå såväl som på texten som helhet.”

Det har även förekommit att AI (Google AI-översikt) använts för att få förslag på möjliga synonymer och böjningar utav ord.

Information och förslag som ges av AI bör alltid användas med försiktighet och kontrolleras vid användning i framtida examensarbetskurser. Detta för att AI kan komma med information som är felaktig och basera sin fakta på källor som inte existerar. Fördelen med AI är dess sätt att effektivt och lättillgängligt föreslå förbättringspunkter på hela meningar såväl som grammatik på enstaka ord. Genom användningen av AI fick vi en ökad kunskap i hur språket ska formuleras vid vetenskapligt skrivande.

Tack

Vi vill rikta ett stort tack till studiens respondenter som gjorde arbetet möjligt att genomföra. Vi vill även tacka studiegruppen för er hjälpsamma opponering under arbetes gång och sist men inte minst vill vi tacka vår fantastiska handledare Elinor Sjöholm för hennes genuina stöttning och uppmuntran längs hela vägen.

Bilaga 1

Intervjufrågor

Del 1: Erfarenhet av vårdavdelning

1. Vilken är din yrkesroll? Vilka avdelningar har du arbetat på?
2. Hur lång erfarenhet har du av att arbeta på vårdavdelning/IVA?

Del 2: Upplevda beteendemässiga tecken på stress i samband med djurägarbesök

1. Upplever du att ineliggande hundar visar tecken på stress? Om du upplever att ineliggande hundar visar stress, vilka beteendemässiga tecken på stress visar dom?

Förslag på beteendemässiga tecken på stress:

- Sänkt kroppshållning
- Vokalisering
- Slickning av mun/nos
- Tasslyftning
- Gäspning
- Flämtning

2. Upplever du att det finns arbetsuppgifter som kan bli svåra att genomföra av en stressad hund? Vilka uppgifter och varför blir det svårt?

3. Brukar du applicera ”stressreducerande” åtgärder i ditt arbete? I sådana fall vad?

Förslag på stressreducerande åtgärder:

- ”Klumpa ihop” undersökningar/behandlingar för att minska hanteringen av hunden
- Lugn miljö med lite spring
- Nedsläckt rum
- Filt/leksaker med hemifrån
- Feromoner

4. Hur ser rutinerna för djurägarbesök för ineliggande hundar ut på din arbetsplats eller tidigare arbetsplatser? Vilka är anledningarna till att besök tillåts respektive inte tillåts?

5. Hur påverkar hundens hälsostatus rekommendationen kring djurägarbesök, om ett besök borde ske eller inte? (Om hundens prognos ser sämre ut, eller hundens status behövs observeras av djurägaren för att djurägaren ska förstå situationen). Vilka faktorer är avgörande för att ett djurägarbesök rekommenderas eller inte?

6. Hur upplever du att rasgrupp/hundens syfte (vallhund, jakthund, assistanshund) har en påverkan på om djurägarbesök rekommenderas eller ej?

7. Om hundar har försämrad aptit under tiden på vårdavdelning, upplever du att aptiten blir bättre, oförändrad eller sämre utav djurägarbesök?

8. Under djurägarbesöket, visar hundarna beteendemässiga tecken på stress? Isåfall vilka?

9. Efter djurägarbesöket ägt rum och djurägaren åkt hem men hunden är fortsatt inskriven. Upplevs hunden visa beteendemässiga tecken på stress? Visas tecknen mer intensivt eller blir dom mindre? Vad är din upplevelse av hundens beteende då djurägaren lämnat?

10. Upplever du några specifika positiva (hunden blev lugnare, kom i gång att äta, kom till ro, lättare att hantera) effekter eller negativa (ökade tecken på stress, sämre aptit, oförmåga att vila, svårare i hantering) effekter utav djurägarbesök?

Del 3: Påverkan på arbetstid och omstrukturering av arbetsuppgifter vid djurägarbesök

1. Hur mycket tid anser du att det går åt av din arbetstid då djurägarbesök äger rum? (innan, under, efter)
2. Upplever du att djurägarbesök kräver omstrukturering av dina arbetsuppgifter? Om ja, på vilket sätt?
3. Brukar du eller annan personal delta under djurägarbesöken eller är djurägarna ensamma med sina hundar under besöket?
4. Hur väl observerar du eller annan personal eventuella förändringar i hundens beteende innan, under och efter djurägarbesök? Hur mycket av detta dokumenteras i journalen?
5. Upplever du att djurägarbesök ökar eller minskar stress hos inneliggande hundar på vårdavdelningen? Utveckla gärna.
6. Vad är din generella åsikt om djurägarbesök? Anser du att djurägarbesök är en åtgärd som, om den implementeras, har en stressreducerande funktion i en omvårdnadsplan?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

JA, jag, Meja Fredriksson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, Linnea Kristensson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag, ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

NEJ, jag, ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.